

**SLOVENSKÉ NÁRODNÉ MÚZEUM
HISTORICKÉ MÚZEUM**

Téma: Prvá svetová vojna

Život počas vojny - v zázemí

Žena vo vojne

Prvá svetová vojna bola novou skúsenosťou aj pre ženy. Museli sa vyrovnat' s odchodom mužov na front a prispôsobiť sa vojnovému hospodárstvu, ktoré ich nútilo šetriť a nahrádzať nedostatkové tovary náhradami. V Rakúsko-Uhorsku v rámci tzv. štrikovacej akcie Červeného kríža pre vojakov dobrovoľne vyrábali ponožky, rukavice či šály.

Počas vojny sa ženy presadili aj v zamestnaniach, ktoré boli dovtedy doménou mužov. Stali sa z nich úradníčky, poštarčky či vodičky električiek. Pracovali aj v muničných továrňach a zbrojovkách, často až 13 hodín denne a za nízke mzdy.

Počas vojny bol nedostatok diplomovaných zdravotných sestier. Uplatnili sa preto aj ako dobrovoľné ošetrovatelky, niektoré aj priamo vo frontovom pásme. Dobrovoľníčky absolvovali ošetrovateľské kurzy Červeného kríža.

Angažovanosť žien počas vojny a feministické kampane za rovnoprávnosť viedli napríklad k zmenám zákonov o volebnom práve. V roku 1918 ho získali ženy v USA, Nemecku a v Československu.

Fotografia, zdravotná sestra z Červeného kríža (obr. 1)

Pohľadnica, Návrat gazdinej (obr. 2)

Fotografia, Matka s deťmi (obr. 3)

Ukážka meštianskeho interiéru zo začiatku 20. storočia (obr. 4)

Výsek z časopisu Houpačky, báseň (obr. 5)

Úloha

Prejdite do druhej miestnosti výstavy a nájdite fotografie, na ktorých sú zobrazované ženy. Dobre si ich prezrite a skúste prerozprávať, v akých situáciách sú ženy zachytené.

Aktivita spojená s výstavou

Pri návšteve múzea si so sebou prineste fotku vašej obývačky. Na výstave Prvá svetová vojna nájdite ukážku meštianskeho interiéru. Prezrite si ho a porovnajte s vašou obývačkou. Vidíte nejaké rozdiely? Ako sa bývalo na začiatku 20. storočia a ako bývate dnes? Čím si vyzdobovali obývačku vtedy a aké vymoženosti v nej máte dnes?

Námety na diskusiu

Postavenie ženy. Ako sa zmenil život žien po odchode ich mužov do vojny? Čo je to ženská emancipácia? Za čo bojovali rôzne feministické hnutia v období 1. svetovej vojny? Aké je postavenie ženy v súčasnosti? Vidíte nejaký rozdiel medzi ženou žijúcou počas 1. svetovej vojny a ženou 21. storočia?

Žena v zamestnaní. Viete povedať aké zamestnania mohla vykonávať žena pred 1. svetovou vojnou?

Téma: Prvá svetová vojna – Život počas vojny

Existujú dnes ešte zamestnania, ktoré môžu vykonávať len muži? Aké sú to? Poznáte naopak zamestnania, ktoré vykonávajú len ženy?

Volebné právo. Čo to znamená? Je pre vás dôležité mať právo voliť? Predstavte si, že ani po dovŕšení plnoletosti by ste nemali právo voliť. Aké obmedzenia z toho plynú?

Vytvor/nakresli

V kaviarni pri výstave sa nachádzajú noviny, ktoré boli vydávané počas Prvej svetovej vojny. V týchto časopisoch často uverejňovali i básne s vojnovou tematikou. Inšpirujte sa nimi a skúste vytvoriť vlastnú báseň, ktorá by opísala život a útrapy ženy žijúcej vo vojnovom čase.

Nápady

Napište na tabuľu (alebo hárok papiera) myšlienky, ktoré vám napadnú pri téme: Žena vo vojne. Vyjadrujte sa jednoslovné. Každý nápad je správny. Postupne spolu na tabuli vytvoríte burzu nápadov.

Rolová hra

Skúste sa vžiť do roly ženy žijúcej vo vojne. Tvoj muž odišiel na front a ty si zostala sama s piatimi malými deťmi. Ste meštianska rodina, preto si neviete pomôcť ani dopestovaním niektorých potravín ako to robia vidiecke rodiny. Akým spôsobom užitíš seba a svoje deti? Napiš o tom krátky sloh.

Téma: Prvá svetová vojna – Život počas vojny